

УДК 378.147:811(07)

DOI: 10.35619/iuu.v1i15.447

Лобанова Світлана

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземної та української філології
Луцького національного технічного університету,
м. Луцьк, Україна

ORCID: 0000-0002-4432-3552

e-mail: svitlanalobanova000@gmail.com

Мартинюк Алла

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземної та української філології
Луцького національного технічного університету,
м. Луцьк, Україна

ORCID: 0000-0002-5979-3936

e-mail: alla-mart@ukr.net

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТЕХНІЧНИХ ЗВО ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Анотація. У статті схарактеризовано проєктну діяльність як засіб формування професійної компетентності здобувачів вищої освіти та доведено доцільність впровадження методу проєктів в освітній процес ЗВО. Узагальнено дослідження щодо доцільності використання проєктних технологій у діяльності сучасних технічних закладів вищої освіти.

Визначено сутність понять «проєкт», «технологія проєкту»; досліджено переваги впровадження проєктних технологій, методів аналізу, синтезу, групування та порівняння у діяльність технічних закладів вищої освіти.

Схарактеризовано особливості та результати впровадження проєктної технології «Харчування та здоров'я» («Nutrition and Health») у вищій школі з урахуванням точки зору викладачів і здобувачів вищої освіти. Виявлено переваги впровадження технології проєкту «Nutrition and Health» («Nutrition and Health») в освітній процес ЗВО. Доведено, що нетрадиційні способи організації освітнього процесу з використанням методів планування, прогнозування, аналізу, синтезу спрямовані на реалізацію особистісно-орієнтованого підходу.

Методом анкетування досліджено та виявлено слабкі та сильні сторони проєктної діяльності, а також її особисте сприйняття здобувачами освіти під час вивчення іноземної мови. З'ясовано, що здобувачам освіти потрібен викладач-новатор, який створює оптимальне онлайн або офлайн освітнє середовище, яке характеризується багатовекторністю, зорієнтоване на самостійну (індивідуальну, групову чи колективну) діяльність здобувачів вищої освіти і сприяє ефективному вивченню іноземної мови.

Ключові слова: проєкт, проєктна технологія, навчальні проєкти, викладач, здобувач вищої освіти, професійна компетентність.

Постановка проблеми. Останніми роками проблема використання сучасних технологій навчання в освітньому процесі ЗВО стає дедалі актуальнішою. Метод проєктів поєднує у собі елементи проблемного та

спільного навчання, що дозволяє досягти високого рівня знань з будь-якої навчальної дисципліни, в т.ч. й з іноземної мови. Він сприяє формуванню у здобувачів освіти комунікативні здібності, культуру, комунікабельність, уміння коротко й стисло формулювати думки, бути толерантними до думки партнерів у спілкуванні; розвиває вміння здобувати інформацію з різноманітних джерел, обробляти її за допомогою сучасних засобів і технологій (Замелюк, 2017). Усі ці фактори створюють мовне середовище, що забезпечує природну потребу спілкуватися іноземною мовою.

Метод проєктів передбачає нетрадиційний спосіб навчання, що активізує здобувачів освіти на оволодіння ними іноземною мовою, розвиває інтерес до знань і спрямований на позитивні результати. Його перевага полягає у здатності здобувачем освіти оволодіти іноземною комунікативною компетенцією, що включає:

вербальну компетентність – створення можливості для прояву комунікативних навичок у всіх формах: аудіюванні, говорінні, письмі, читанні, перекладу у межах заданої теми;

соціокультурну компетентність – формування уявлень про соціальну та культурну специфіку цільової мови;

лінгвістичну компетентність – засвоєння здобувачами освіти лексичних одиниць із заданої теми, як необхідної основи для оформлення мовленнєвих здібностей;

навчально-пізнавальну компетентність – удосконалення освітньої діяльності в оволодінні іноземними мовами;

компенсаторну компетентність – формування навичок подолання складних ситуацій в умовах дефіциту мовних ресурсів (Трофименко, 2011).

Такий підхід також забезпечує формування інформаційної компетенції, яка проявляється в умінні самостійно працювати з довідковою літературою, знаходити необхідну інформацію з різних джерел, передбачати зв'язки з іншими галузями знань. Більше того, проєктне навчання сприяє підвищенню особистої впевненості в оволодінні іноземною мовою, розвитку «командного духу», критичного мислення, дослідницьких навичок, а також уміння знаходити шляхи вирішення освітніх проблем.

Необхідність розробки проблеми проєктної діяльності як засобу формування професійної компетентності здобувачів освіти та доцільність упровадження методу проєктів в освітній процес закладів вищої освіти підтверджується такими нормативно-правовими документами: Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», Концепцією розвитку педагогічної освіти, що відображає ключові тенденції реформи, Стандартами вищої освіти тощо. Тому проблема формування професійної компетентності здобувача вищої освіти як основи його професійного становлення та особистісного зростання набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. На сучасному етапі розвитку освіти проєктна методика детально досліджується як вітчизняними, так і зарубіжними вченими (І. Бім, І. Зимня, О. Моїсеєва, Н. Мирончук, Н. Назаренко, В. Поляренко, Е. Полат, Т. Сахарова, І. Чечель, Л. Фрід-Бут, Т. Хатчінсон, Д. Філіпс та ін.). Сучасними дослідниками проблеми метод проєктів розглянуто як компонент якісного, продуктивного навчання, який

відображає реалізацію особистісно-орієнтованого підходу в освіті (О. Пехота, І. Зимня, Н. Пахомова, О. Пометун, К. Баханов, А. Касперський, О. Коваль, П. Петряков, В. Мельников, Д. Новиков, В. Гончарова, О. Коберник, Н. Шевчук та ін.).

Наприклад, О. Коваль у праці «Проектна методика навчання іноземної мови студентів ЗВО» акцентує увагу на методі проєктів як засобі активізації освітньо-пізнавальної діяльності здобувачів освіти (2019). Н. Береговенко у своєму дослідженні «Методика проєктного навчання як один із видів організації самостійної роботи студентів» розглядає переваги проєктного методу при вивченні іноземної мови, вимоги до його використання, а також наводить основні етапи організації проєктної діяльності (2020). Н. Назаренко досліджує проблему проєктної діяльності як засобу формування професійної компетентності майбутніх перекладачів та доводить доцільність упровадження методу проєктів в освітній процес закладів вищої освіти (2015). У дослідженнях В. Поляренко висвітлено проблему індивідуалізації освітнього процесу, що дає можливість здобувачу освіти проявляти самостійність у плануванні, організації навчальної діяльності та здійснювати її контроль (2019). М. Мирончук визначає мету навчального проєктування, розкриває особливості та практичну цінність методу проєктів (2017).

Поняття «проєкт» багатьма мовами перекладається як «схема, план, малюнок», а латинська частка «projectus» означає «помітний», «видатний». Основна ідея технології проєктного навчання полягає в організації освітнього середовища для здобувачів освіти з метою збагачення та розширення їх життєвого досвіду. Звідси випливає, що у процесі використання різних методів і засобів навчання знання, уміння з різних галузей науки, техніки, творчості інтегруються в єдине ціле, що уможливує здобувачам освіти розв'язувати будь-яку проблему.

Мета статті – схарактеризувати особливості та результати впровадження проєктної технології у ЗВО «Луцький національний технічний університет»; узагальнити результати впровадження проєктних технологій під час вивчення іноземної мови; довести доцільність упровадження методу проєктів в освітній процес ЗВО.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проєктні технології у роботі із здобувачами вищої освіти ефективно застосовуються викладачами на першому курсі навчання, оскільки більшість з них зацікавлені у професійному вивченні іноземної мови.

Наприклад, вивчаючи тему «Моя сім'я» викладачі використовувати рольові ігри та проєкти, наприклад: створити генеалогічне дерево родини, розповісти про вихідний день в сім'ї, місце проживання тощо. Організація мовного проєкту «Путівник по Великобританії» спонукає здобувачів освіти заглибитися у сутність проблеми, знайти цікаві локації, створити віртуальну галерею у своєму блозі, чи на інтернет-сторінці. При цьому, форми проєкту можуть змінюватися та ускладнюватися залежно від рівня розвитку самих здобувачів освіти.

Робота над проєктом може проводитися як індивідуально, так і в групах. Вони можуть бути короткотривалими або довготривалими. Працюючи в групах, учасники спільного проєкту повинні розподілити ролі та усвідомити, що успіх у його вирішенні залежить від внеску кожного його учасника.

Важливе завдання викладача – організувати освітню проєктну діяльність, створюючи максимально сприятливі умови для розкриття та прояву творчого потенціалу всіх його учасників. Упроваджені проєкти можна запропонувати школярам, туристичним фірмам. Це налаштує та вмотивує здобувачів освіти до подальшої проєктної діяльності.

Використання методу проєктів при вивченні іноземної мови у технічних ЗВО є дуже ефективним при закріпленні, повторенні та узагальненні навчального матеріалу. Робота над проєктом передбачає використання комп'ютерних технологій, Інтернет-ресурсів та освітніх платформ. Окрім розвитку практичних комунікативних навичок, проєктна діяльність сприяє розвитку та підвищенню загальної культури спілкування здобувачів освіти, поліпшенню їх соціальної поведінки.

Проєктна навчальна діяльність організовується відповідно до етапів: підготовчого, початкового та заключного (Поляренко, 2019). Наприклад, на початку вивчення нової теми здобувачі освіти повинні виявити приховану проблему. За допомогою запитань викладач підводить їх до організації плану проєкту, який, залежно від типу, може включати виставку, колаж, репортаж, кросворд, історію таємниці чи екскурсію. Здобувачі освіти розподіляються на групи та розробляють власні проєкти.

Зазначимо, що проєктна технологія дозволяє здобувачам освіти інтегрувати різні види навчання, що робить його захоплюючим, цікавим і, відповідно, ефективним. Студенти з різними рівнями мовленнєвої підготовки досягають успіху, відчувають, що є частинкою команди. Під час реалізації проєктів розвиваються освітні, соціальні та комунікативні навички (Миرونчук, 2017). Отже, ця технологія є системою стратегій і методичних прийомів, призначених для використання в різних видах і формах навчальної діяльності. Запорука такої успішної діяльності – тісний контакт з аудиторією.

На підготовчому етапі здобувачі освіти навчаються працювати із словниками, довідниками, продумують спосіб викладу і, звісно, оволодівають необхідними навичками та уміннями майбутньої професійної діяльності. Проєктне навчання змінює ставлення здобувачів освіти до комп'ютера, Інтернет-джерел, що також є важливими засобами навчання. Крім того, завдання викладача не тільки вирішує освітні завдання, а й створює умови для організації самостійного навчання, розвитку творчих здібностей здобувачів освіти.

Реалізація інноваційних методів у навчанні є неодмінною передумовою розв'язання освітніх проблем. Постійно розвивається система управління інформацією, яка в поєднанні з технічною підтримкою, забезпечує високу якість освітнього процесу.

Ефективним засобом вивчення іноземної мови вважаємо ведення блогів, за допомогою яких викладачі допомагають здобувачам освіти оволодіти писемним та усним мовленням. Наприклад, освітні платформи Padlet, WordPress, Blogger.com, Wix.com, Medium.com є ефективними у налагодженні іншомовного спілкування в академічній групі та поза нею, сприяють розвитку навичок цифрової грамотності у безпечному онлайн-освітньому просторі, пропонують письмові підказки та творчі завдання.

Здобувачі освіти мають можливість зробити блог своїм освітнім простором у вивченні іноземної мови і обмінюватися думками та ідеями із

студентами інших країн. Наприклад, Padlet – «віртуальна стіна» завдяки своїй унікальності забезпечує співпрацю, комунікацію, творчість. Здобувачі вищої освіти створили свій власний Padlet, щоб ділитися проєктами, створювати простір для цифрового портфолію, працювати як частина команди над груповими проєктами та ділитися результатами своїх досліджень. За допомогою методу проєкту здобувачі освіти вчаться взаємодіяти в онлайн-просторі, публікують та коментують питання для обговорення, працюють в малих групах, додають власні ресурси для спільного проєкту групи, що своєю чергою сприяє творчому спілкуванню та розширенню навчальних та освітніх перспектив.

Із здобувачами вищої освіти факультету цифрових освітніх та соціальних технологій Луцького національного технічного університету було проведене дослідження, в якому взяли участь 30 осіб. Мета дослідження полягала у визначенні рівня зацікавленості здобувачів вищої освіти у вивченні теми «Nutrition and Health» («Харчування та здоров'я»). Наводимо його приклад.

The purpose of the project: Development of principles of registration of «healthy» dining room for students.

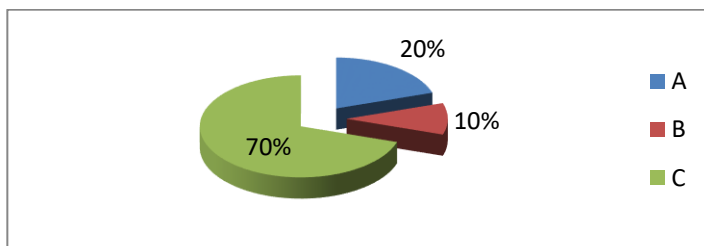
Students were asked to explore what changes could be made to the canteen, given the interest of stakeholders in improving student nutrition. The student project team used a combination of methods: literature study, observation, interviews with stakeholders and nutrition experts. Students structured their latest tips in four areas: targeted nutrition, environment, time, and education. They also developed a proposed plan to implement their recommendations.

The main task is that the economic and structural unit of the university (client) strives to ensure that nutrition and physical activity are an integral part of all activities at the university. Therefore, students were asked to develop a strategy and give advice on how to implement this new holistic approach. The student project team analyzed the problem. Based on this, a long list of structural decisions was formulated, taking into account the opinion of the student, medical worker and economic and structural unit of the university.

In the long-term project, students explored the (huge) amount of food the institution needs to feed its students and stimulate discussion about local food production and whether this is a realistic scenario today. Students were asked to organize and combine various public databases to calculate the amount of food consumed and / or needed by university students. During the project, students developed a data management system and began to fill it with data.

Методом індивідуального опитування по закінченню дослідження було виявлено слабкі та сильні сторони проєктної діяльності, а також рівень особистої участі кожного в проєкті: «Який вплив має даний проєкт в університеті на покращення мовленнєвих навичок здобувачів вищої освіти? Яким чином така проєктна діяльність покращує письмове та усне мовлення здобувачів освіти?»

Відповіді респондентів засвідчили про таке: а) продемонстрували вміння домовлятися, розподіляти обов'язки 20% опитаних; б) ця проєктна діяльність англійською мовою сприяла покращенню письмового та усного мовлення - 70% опитаних; в) позитивні емоції, відсутність стресу під час організації групової роботи проявилися в 10% опитаних.

Рис. 1. Результати опитування

Організована проектна діяльність в межах вивчення теми «Nutrition and Health» сприяла формуванню у здобувачів освіти навичок аудіювання, читання, розвитку іншомовних навичок, самостійності, можливості спробувати свої сили в різних видах мовленнєвої діяльності, використовувати вже набуті знання та уміння, публічно представляти результат діяльності, працювати в команді.

З точки зору викладача, проект є дидактичним засобом пошуку потрібної інформації, планування діяльності, організації та проведення дослідження, застосування знань на практиці, оформлення матеріалів для презентації. Проектна діяльність є ефективною у контексті інтенсифікації навчальної діяльності, в якій кожен може реалізувати свій особистісний потенціал. Це створює умови для розвитку творчих здібностей, забезпечує продуктивне навчання та ефективність освітнього процесу.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Проектна діяльність забезпечує тісну взаємодію під час навчання. Виконуючи різні соціальні ролі (організатора, лідера, виконавця тощо), здобувачі вищої освіти вирішують важливі для себе завдання: забезпечують самоорганізацію у розв'язанні практичних завдань або проблем, що виникають у різних сферах їх професійної діяльності; розвивають творчий потенціал, уміння вести дискусію, відстоювати власну точку зору, поважати інших; уміння аргументувати власні твердження, аналізувати та моделювати ситуації, формувати висновки та узагальнення; уміння проводити соціологічні дослідження та працювати з різними джерелами інформації. При цьому відбувається формування таких якостей, як відповідальність при прийнятті рішень, толерантність, уміння йти на компроміс, прагнення до само- та професійного удосконалення.

Використання цифрових інструментів викладачами сприяє диференціації та персоналізації навчання, а також створює можливості для розвитку лідерських та творчих якостей здобувачів освіти.

Перспективу подальших наукових розробок вбачаємо у здійсненні міждисциплінарних досліджень освітнього простору у створенні дидактичних інструментів (ігор), які сприятимуть ефективній модернізації освітнього простору закладу вищої освіти у процесі вивчення іноземної мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Замелюк, М. (2017). *Освітній простір формування інтелектуально-творчої особистості майбутнього вихователя*. Підготовка майбутніх

педагогів у контексті стандартизації початкової освіти: В: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції. Бердянськ. 448 с.

Трофименко, А. (2011). *Формування навчальних компетентностей у майбутніх учителів іноземних мов*: [монографія]. Кам'янець-Подільський, 198 с.

Назаренко, Н. (2015) *Проектна діяльність як засіб формування професійної компетентності майбутніх перекладачів*. URL: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2011/8_2011/28.pdf [Дата звернення 26.01.2022]

Поляренко, В. (2019). *Проектна методика навчання на заняттях з англійської мови в умовах ЗВО*. URL: <http://interconf.fl.kpi.ua/node/1281> [Дата звернення 29.01.2022]

Мирончук, Н. (2017). Застосування методу проєктів у підготовці майбутніх викладачів до самоорганізації в професійній діяльності. *Проблеми освіти*: зб. наук. Праць. Ін-т модернізації змісту освіти МОН України. Житомир: Вид. О.О.Євенок. Вип. 87, сс. 191–196.

Ярошинська, О. (2014). *Проекткування освітнього середовища професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи*: [монографія]. Умань: ФОРМ Жовтий О. О. 456 с.

REFERENCES

Zameliuk, M. (2017). *Osvitnii prostir formuvannia intelektualno-tvorchoi osobystosti maibutnoho vykhovatelja* [Educational space for the formation of intellectual and creative personality for future teacher]. *Pidhotovka maibutnikh pedahohiv u konteksti standartyzatsii pochatkovoї osvity*: V: Materialy Vseukrainskoї naukovo-praktychnoi onlain-konferentsii. Berdiansk. 448 s. [in Ukrainian]

Trofymenko, A. (2011). *Formuvannia navchalnykh kompetentnostei u maibutnykh uchyteliv inozemnykh mov* [Formation of educational competencies for future foreign language teachers]: monohrafiia. Kamianets-Podilskiyi, 198 s. [in Ukrainian]

Nazarenko, N. (2015) *Proiektna diialnist yak zasib formuvannia profesiinoї kompetentnosti maibutnykh perekkladachiv* [Project activity as a means of forming the professional competence for future interpreter]. URL: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2011/8_2011/28.pdf [Data zvernennia 26.01.2022] [in Ukrainian]

Poliarenko, V. (2019). *Proiektna metodyka navchannia na zaniattiakh z anhliiskoi movy v umovakh ZVO* [Project methods of teaching English classes in the conditions universities]. URL: <http://interconf.fl.kpi.ua/node/1281> [Data zvernennia 29.01.2022]. [in Ukrainian]

Myronchuk, N. (2017). Zastosuvannia metodu proiektiv u pidhotovtsi maibutnykh vykladachiv do samoorganizatsii v profesiinii diialnosti [Application of the project method in the training of future teachers for self-organization in professional activities]. [V]: *Problemy osvity*: zb. nauk. Prats. In-t modernizatsii zmistu osvity MON Ukrainy. Zhytomyr: Vyd. O.O.Ievenok. Vyp. 87, ss. 191–196. [in Ukrainian]

Yaroshynska, O. (2014). *Proiektuvannia osvitnoho seredovyshcha profesiinoї pidhotovky maibutnykh uchyteliv pochatkovoї shkoly* [Designing the educational

environment for professional training of future primary school teachers]: [monohrafiia]. Uman : FOP Zhovtyi O. O. 456 s. [in Ukrainian]

**PROJECT ACTIVITY OF STUDENTS OF TECHNICAL UNIVERSITIES
IN THE PROCESS OF STUDYING FOREIGN LANGUAGES**

Svitlana Lobanova

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign and Ukrainian Philology,
Lutsk National Technical University,
Lutsk, Ukraine

ORCID: 0000-0002-4432-35520

e-mail: svitlanalobanova000@gmail.com

Alla Martyniuk

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor, Head at the Department of Foreign and Ukrainian Philology,
Lutsk National Technical University,
Lutsk, Ukraine

ORCID: 0000-0002-5979-3936

e-mail: alla-mart@ukr.net

Abstract. The article deals with the problem of project activity as a means of forming the professional competence of students and proves the feasibility of introducing the project method in the educational process of universities. The research on expediency of use of project technologies in activity of modern technical universities was generalized.

Emphasis is placed on methods of analysis, synthesis, grouping and comparison of project technologies used in the universities. The essence of the concepts “project”, “project technology” were determined, the advantages of introduction of project technologies in the activity of technical universities were studied.

The peculiarities and results of the implementation of the project technology “Nutrition and Health” in higher education were described, taking into account the point of view of lecturers and students of technical universities. The advantages of implementing the technology of the project “Nutrition and Health” (“Nutrition and Health”) have been identified. It has been proven that freelancers would allow lectures to change the traditional approach to teaching a discipline and improve the quality of higher education.

The questionnaire method was used to study and identify the strengths and weaknesses of the project activity, as well as the personal perception of its students while learning a foreign language.

It was found that students need an innovative lecturer who creates the optimal online or offline educational environment, and the successful implementation of project technologies by lecturers in teaching requires well-planned, continuous professional development and support.

Educational project is characterized by multi-vector and focused on independent (individual, group or collective) activities of higher education and contributes to the effectiveness of foreign language learning.

Keywords: project, project technology, educational projects, lecturer, student, professional competence.

Стаття надійшла до редакції 09.03.2022 р.